

De wereld van Konstantin Paustovski

Bulletin #33

uitgave: Vereniging Konstantin Paustovski

Beste leden,

De redactie heeft een nieuwe *De wereld van Konstantin Paustovski* samengesteld met de volgende onderwerpen:

- De viering van de 130ste geboortedag van Konstantin Paustovski.
- Herinneringen aan Paustovski's bezoeken aan het museumhuis A.P. Tsjechov in Jalta met de bijdrage van Natalia Pashko en Olga Garmasan.
- In juni 2020 verhinderde Corona het 5-daagse reisje *Paustovski, Passant in Parijs* van enkele leden van de leesclub uit Antwerpen. Het zou een test worden voor de haalbaarheid van dit initiatief. De reis ging uiteindelijk door van 24 tot 28 mei 2022 met 11 leden die zich kandidaat hadden gesteld voor de grote Paustovski-reis dit voorjaar. Enkele medereizigers delen hun ervaring/beschouwing over een plaats die indruk maakte tijdens het bezoek. Dit als aanvulling op de daguitstappen in de gelijknamige publicatie van onze vereniging. De tweede uitstap zal plaatsvinden in oktober. Zie blz. 19.
- De bekende rubriek *Ingezonden* biedt weer veel te lezen boeken en nuttige informatie.

Noteer alvast zondag 13 november 2022 in je agenda: de datum voor onze ledenbijeenkomst in Ede. Info en uitnodiging volgen.

Het Redactiecomité.

Inhoud # 33

- *Paustovski, 31 mei 1892 • 2022* [2]
- *Brief aan het Paustovski-museum in Moskou en Stari Krim* [5]
- *Paustovski op bezoek in de Witte Datsja in Jalta* [6]
- *Paustovski, Passant in Parijs* [9]
- *Info over de uitstap in oktober* [20]
- *Ingezonden* [21]
- *Colofon* [23]

Greet Vanhassel

Op 31 mei j.l. vierden wij de honderddertigste verjaardag van onze geliefde schrijver. Door de jammerlijke huidige politieke ontwikkelingen konden wij niet naar Taroesa reizen met een delegatie van onze Vereniging. Moge dit artikel een kleine troost bieden.

Paustovski leeft in Rusland. Het jubileum wordt vermeld op websites, in allerlei kranten, TV-kanalen, er zijn ook filmpjes op Youtube gemaakt door lang niet altijd bekende instellingen of personen.

Hieronder een greep uit dat alles.

1 • MOSKOU • In het Literair Museum A.S. Poesjkin aan de Pretsjistenkajastraat is een gelegenheidstentoonstelling te zien met de naam *Ingebeelde ontmoetingen*. Er wordt een ingebeelde literaire reis met Konstantin Paustovski gemaakt langs plekken die verbonden zijn met leven en werk van verschillende schrijvers en dichters door wie hij werd beïnvloed. Unieke documenten en getuigenissen tonen ons de “innerlijke dialoog” van Paustovski met grote figuren uit de Russische literatuur. Het zwaartepunt ligt bij Aleksandr Poesjkin.

De tentoonstelling werd voorbereid door verschillende literaire musea en fondsen, in samenwerking met het Paustovskimuseum van Moskou-Koezminki.

- LitRes, de grootste vertegenwoordiger van digitale en audioboeken van Rusland, en het Paustovskimuseum van Moskou-Koezminki maakten de gratis audiogids *Het Moskou van Paustovski*. De audiogids voert je langs plekken in de hoofdstad die voor Paustovski belangrijk waren. De wandeling begint bij de dierentuin van Moskou, waar de toekomstige schrijver in 1914 bij zijn familie ging wonen toen hij uit Kiëv overkwam naar de Keizerlijke Universiteit van Moskou. De wandeling gaat o.m. langs

- . De Sint-Joriskerk waar Paustovski werd gedoopt
- . Granatni pereulok nr. 6, waar in 1892 Konstantin het levenslicht zag
- . De standbeelden van Aleksandr Blok, Sergej Jesenin, Poesjkin
- . Het TASS-gebouw
- . Het Poesjkintheater
- . Het Instituut voor Literatuur
- . Het Stalinflatgebouw waar de schrijver van 1953 tot 1968 woonde
- . Tot slot wordt iedereen uitgenodigd om het Paustovskimuseum in de Koezminskajastraat te bezoeken.

- Het Paustovskimuseum aan de Koezminskajastraat organiseerde samen met het Gorki-instituut voor Wereldliteratuur van de Russische academie voor wetenschappen van 6 tot 8 juni een internationale wetenschappelijk-praktische conferentie onder de titel *De creatieve erfenis van Konstantin Paustovski binnen de context van de Russische literatuur van de 19de-20ste eeuw*.

- Op de website van datzelfde Paustovskimuseum staat een hele reeks online-tentoonstellingen:

<https://www.mirpaustowskogo.ru/drugoe/evropejskij-dnevnik-virtualnaja-vystavka>

- . Een reis met reisgidsen
- . Europees dagboek

- . Paustovski en de Nobelprijs
- . Paustovski en de Russische emigratie
- . Achter de rook en het gebulder van de oorlog
- . De Mesjtsjora
- . Rusland door de ogen van Paustovski
- . Vrienden bij het hengelen

2 • TAROESA • Op 31 mei was er de traditionele bijeenkomst aan het graf van de schrijver met officiële toespraken [o.m. van Angelika Dormidontova]; fragmenten uit zijn oeuvre werden voorgelezen. Bij de grafheuvel speelden muzikanten. De regen stroomde van de paraplu's en van de bloemen af... maar toch waren er veel mensen gekomen, van alle leeftijden.

- Er werden twee gelegenheidstentoonstellingen geopend in het heemkundig museum *Het huis van de Pozniakovs*:

- . De schoonheid van onze streek [in samenwerking met de geografische faculteit van de Moskouse Pedagogische Staatsuniversiteit]

- . Paustovski, ereburger van Taroesa

- Er vond een jubileumconcert plaats en ook de première van een nieuwe korte film van Joeri Gorbatsjevski *Het telegram*.

- Maar de beste verhalen werden verteld in het **Huismuseum**, waar Paustovski zo graag zijn vrienden en leerlingen ontving. Journalist Maksim Vasjoenov van de *Rossiiskaja Gazeta* schrijft daarover:

Wie er wat triest bijliep was Galina Arboezova, de stiefdochter van de schrijver. Zij vertelde:

Vanochtend zag ik een TV-uitzending over Konstantin Georgiëvitsj waar iemand hem doodverfde als een tweederangs schrijver.

In een jubileumprogramma! Ik ben nog altijd in shock.

Om haar aandacht wat te verzetten merkte ik op dat er veel iconen in het huis aanwezig zijn, wat niet typisch is voor een sovjetmens.

Pasen was zijn lievelingsfeestdag – gelukt, ik had Arboezova's aandacht! – maar papa ging enkel naar de kerk om vrienden en familieleden te gedenken. In de lijstjes nam hij ook Poesjkin op en zelfs Tsvetaeva. Hij bestelde ook een herdenkingsdienst voor Aleksandr Grin en Nikolaj Zabolotski. Ooit heeft hij in Engeland een herdenkingsmis besteld voor Shakespeare. De plaatselijke geestelijke was volkomen uit het lood geslagen: nooit had een Engelsman daarom gevraagd, en nu komt er een Rus...

Om zijn verhouding tot God is Paustovski bijna ooit uit de Schrijversbond gezet – waar hij trouwens altijd een flinke afstand mee bewaarde. Galina vertelt verder: *Toen mijn broer Aleksej werd geboren in Solottsja liet Konstantin Georgiëvitsj hem meteen dopen. Ze vernamen dat bij de Schrijversbond en papa moest op het matje komen. Paustovski vond het vreselijk dat hij “verklikt” was, maar hij heeft de “verklikker” vergeven, wat ook een heel christelijk gebaar is.*

In het Museum in Moskou wordt nu intensief gewerkt aan uitgaven van *Paustovski zonder coupures*, zo vertelde directeur Angelika Dormidontova. In de oude uitgaven zie je heel goed de sporen van de Sovjetcensuur. Archieven worden verder uitgeplozen, er worden wetenschappelijke conferenties gehouden en steeds meer specialisten worden betrokken bij het onderzoek van de erfenis van de schrijver.

3 • SOLOTTSJA • Op 4 juni werd het eerste land-art festival *De streek van Paustovski* gehouden, geheel in het kader van het jubileum van de schrijver. Er werden korte- en animatiefilms vertoond naar verhalen van Paustovski.

Het symfonie-orkest van Riazan bracht het programma *Muziek van het bos* en het festival werd afgesloten met een lichtshow.

- De oblast en het stadsbestuur van Riazan koesteren plannen om het smalspoor, dat door Paustovski wordt vermeld in *De Mesjtsjora*, in ere te herstellen.

4 • STARI KRIM Hier werd voor de gelegenheid een festival gehouden in het Paustovski Huismuseum. Dichters, prozaschrijvers, musici leverden hun bijdrage. Ook werd de nieuwe dichtbundel *Enkel kinderen...* van Nadezhda Sadovskaja, stichter van het Paustovski Huismuseum, voorgesteld. Voor kinderen was er een zoektocht *De wind der tijden: schatten van de Zwarte Zee*.

5 • BRJANSK • RJOVNI In het park van Rjovni kon na twee jaar covidbeperkingen het festival *Lindebloesem* weer plaats vinden [zie ook *Bulletin #31*].

Heel wat bibliotheken van Brjansk organiseerden tentoonstellingen met uitgaven van Paustovski.

K.G. Paustovski aan het zuidelijk front, 1941

Anderhalve maand was ik aan het zuidelijk front, bijna de hele tijd, drie-vier dagen uitgezonderd, in de vuurlinie. Van de Moskovieten heb ik Michalkov en Boris Gorbатов gezien, in Odessa Olesja. Ik was te land en ter zee.

K. Paustovski

К. Г. ПАУСТОВСКИЙ

К. Г. Паустовский на Южном фронте. 1941 г.

Полтора месяца я пробыл на Южном фронте, почти все время, не считая трех-четырех дней, на линии огня. Из москвичей видел Михалкова и Бориса Горбатова, в Одессе видел Олешу. Был и на суше и на море.

К. Паустовский

© Издательство «Планета». Фабрика фотопечати. Москва, 1982
№ 0-230. Т. 70 000. Ц. 8 коп. 2129783. З. 702. Тип. № 32
Отправлять только в конверте

Beste Angelika en medewerkers van het Paustovski Museum in Moskou,

Beste Irina en medewerkers van het Paustovski Museumhuis in Stari Krim,

Deze dagen zijn onze gedachten bij onze geliefde auteur Konstantin Paustovski.

Op dinsdag 31 mei gedenken wij met jullie zijn 130ste geboortedag.

We vinden het ontzettend jammer dat we door omstandigheden niet bij jullie in Taroesa kunnen zijn.

Het zijn moeilijke tijden voor een ieder van ons; Paustovski blijft een leidraad.

Op onze ledendag van 15 mei j.l. hebben we stil gestaan bij de huidige tijd en enkele humanistische en pacifistische teksten van Paustovski voorgelezen.

In gedachten zijn wij bij jullie en wensen jullie vrede en vriendschap.

Hartelijke groet,

Henk Mulder, voorzitter

Namens het bestuur en alle leden van de Vereniging Konstantin Paustovski / Nederland-België

KONSTANTIN PAUSTOVSKI
VERENIGING [SOCIETY]

P/A
SERINGENSTRAAT 31
NL-2982 BT RIDDERKERK
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN

secretariaat@paustovski.org
www.paustovski.org

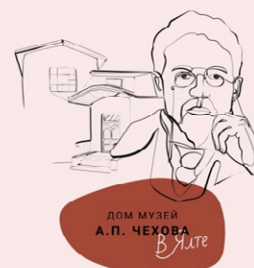
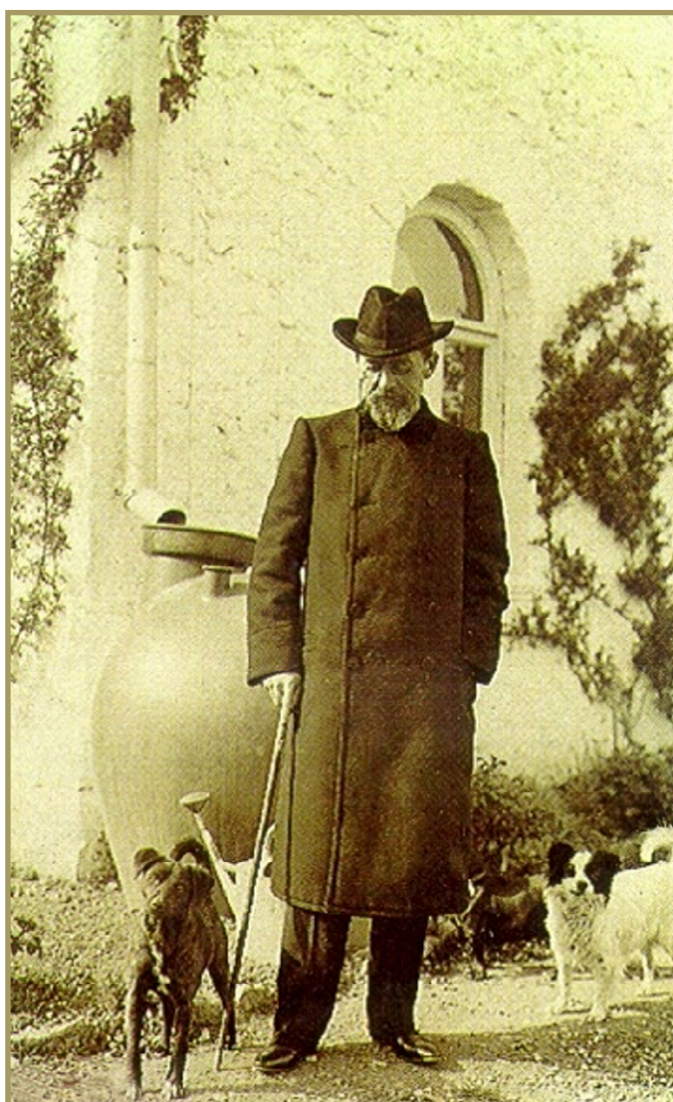
Paustovski op bezoek in de Witte Datsja in Jalta.

Er zijn herinneringen bewaard aan drie bezoeken die Konstantin Paustovski bracht aan het museumhuis van Anton Tsjechov in Jalta. ^[1]

Tijdens onze ledenbijeenkomst van 15 mei in Rotterdam toonden Natalia Pashko, wetenschappelijk onderzoeker aan het Museumhuis A.P. Tsjechov en haar collega Olga Garmasan ons tijdens een Zoommeeting foto's van het bezoek van Paustovski aan de Witte Datsja in 1962.

Ook de woorden die Paustovski schreef in hun gastenboek - in het ons welbekende handschrift - in 1937 en 1949 kwamen aan bod.

We kregen toestemming om alleen de beelden die eigendom zijn van het museum in ons bulletin op te nemen. Daarom is het even wachten op de fotomontage die Olga Pernatskaja, wetenschappelijk onderzoeker aan het Bakhrushin Museum in Moskou [Theatermuseum, departement A.P. Tsjechov] voor ons had voorbereid. Zij gebruikte foto's uit vier verschillende musea en fondsen en verzamelt nu de toelatingen.

КОНСТАНТИН ПАУСТОВСКИЙ
В ГОСТЯХ У ЧЕХОВА

KONSTANTIN PAUSTOVSKY
IN THE HOUSE-MUSEUM
OF A.P. CHEKHOV IN YALTA

Pashko Natalia, researcher
"Crimean Literary and Artistic Memorial Museum-Reserve"
Department House-Museum of A.P. Chekhov in Yalta. Yalta, 2022

^[1] Uit zijn boeken weten we dat Paustovski het huis van Tsjechov vaak bezocht. Fragmenten uit De gouden roos, Tsjechov, blz. 199v

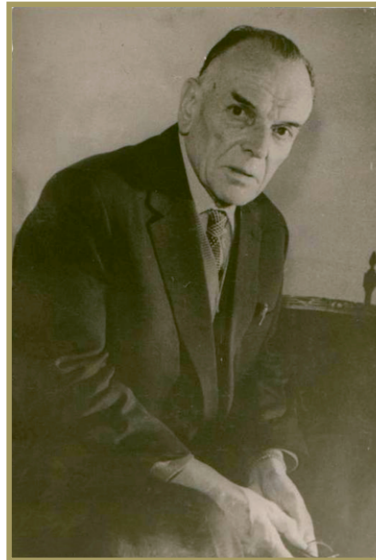
Vertaling: Wim Hartog

Velen van ons hebben de slechte gewoonte hun gedachten, indrukken en telefoonnummers in twee, drie woorden te noteren op sigarettendoosjes. Vervolgens raken deze doosjes in de regel weg en daarmee verdwijnen hele dagen van ons leven uit ons geheugen.

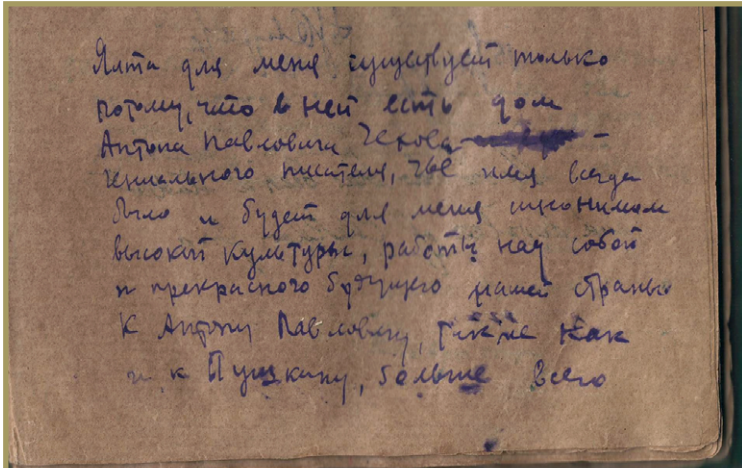
Maar toch zijn er een paar doosjes intact gebleven. Een ervan heeft betrekking op Tsjechov en het huis van Tsjechov in Jalta. Ik probeerde de half uitgewiste en korte aantekeningen te ontcijferen die op dit doosje staan.

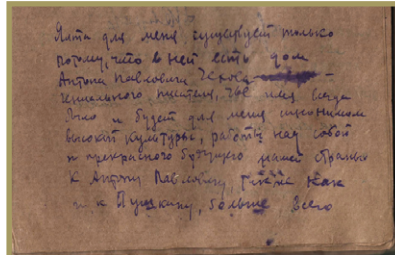
Book of Honorable guests of Chekhov's house-museum in Yalta from 1911 to 1967

Константин Георгиевич Паустовский
(1892 - 1968)
Konstantin Georgievich
Paustovsky

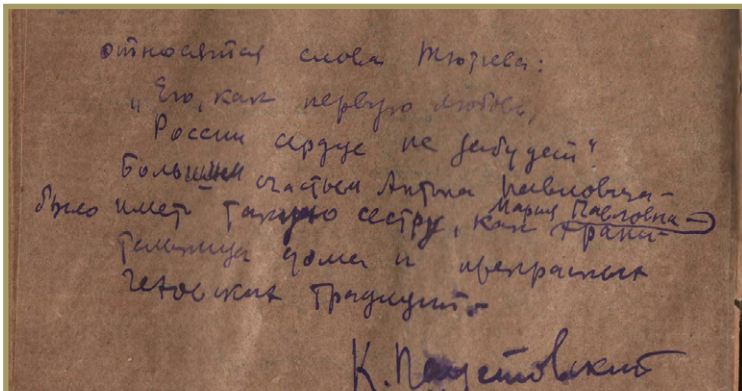

Konstantin Paustovsky's entry in the Book of Honorable Guests, 1937 (1)

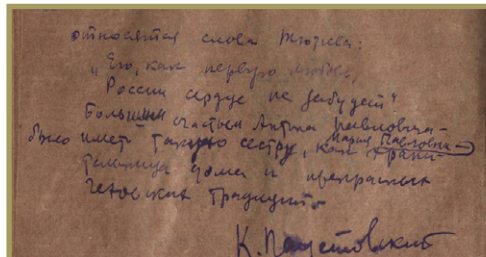

Konstantin
Paustovsky's entry
in the Book of
Honorable Guests,
1937 (1)

«Yalta exists for me only because it has the home of Anton Pavlovich Chekhov, a brilliant writer, whose name has always been and will be for me a synonym for high culture, self-improvement and a wonderful future for our country. To Anton Pavlovich, as well as to Pushkin, the words of Tyutchev most of all apply: "The heart of Russia will not forget him, as the first love".

Konstantin Paustovsky's entry in the Book of Honorable Guests, 1937 (2)

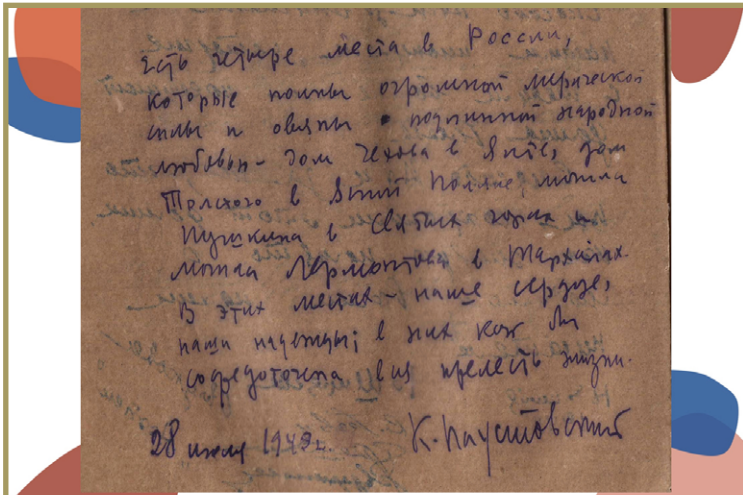
Konstantin
Paustovsky's entry in
the Book of Honorable
Guests, 1937 (2)

It was great happiness for Anton Pavlovich to have such a sister as Maria Pavlovna - the keeper of the house and wonderful Chekhov's traditions»

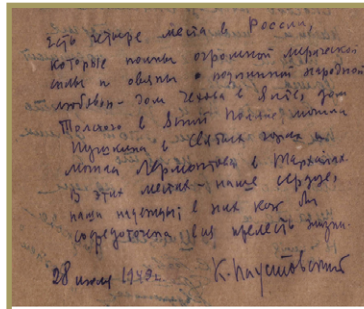
[...]

Ik had aan een krant beloofd een verhandeling over Tsjechov te zullen schrijven. Maar ik was er nog niet aan begonnen, of ik wist al dat het heel moeilijk, zelfs bijna onmogelijk is nu nog over Tsjechov te schrijven in dat genre. Alle woorden in de Russische taal die voor Tsjechov kunnen gelden, lijken al gezegd en opgebruikt te zijn. Onze liefde voor Tsjechov is boven onze woordenschat uitgegroeid. Net als bij elke grote liefde zijn wij snel door onze voorraad beste uitdrukkingen heen geraakt. Er ontstaat het gevaar van herhalingen en gemeenplaatsen.

[...]

Konstantin Paustovsky's entry in the Book of Honorable Guests, 1949

Konstantin Paustovsky's entry in the Book of Honorable Guests, 1949

«There are four places in Russia that are full of great lyrical power and fanned by genuine folk love - Chekhov's house in Yalta, Tolstoy's house in Yasnaya Polyana, Pushkin's grave in the Holy Mountains and Lermontov's grave in Tarkhany. In these places - our heart, our hopes; as if all the charm of life is concentrated in them».

Konstantin Paustovsky with Sergey Bragin at the main entrance of Chekhov's house in Yalta, 1966

Konstantin Paustovsky with Sergey Bragin in the garden of Chekhov's house in Yalta, 1966

The Gorky bench in the Chekhov's garden in Yalta

Used materials from «Crimean Literary and Artistic Memorial Museum-Reserve»

Daarna bracht ik nog heel vaak een bezoek aan het huis van Tsjechov in verschillende jaargetijden. Ik ging zelden naar binnen. Meestal bleef ik tegen het hek geleund staan en ging na een poosje weer weg.

Bijzonder aantrekkelijk was dit huis 's winters. Boven zee hing een lage duisternis. De boordlichten van een schip schenen er wazig doorheen en uit de verhalen van zeelieden wist ik dat het soms mogelijk was van dek af met een verrekijker het door een lamp met een groene kap verlichte raam van de werkkamer Tsjechov te zien. Het was een eigenaardige gedachte dat het licht van deze lamp brandde op het uiterste randje van het land, dat hier Rusland in de zee eindigde en dat daar verderop in de nacht de oude landen van Klein-Azië al begonnen.

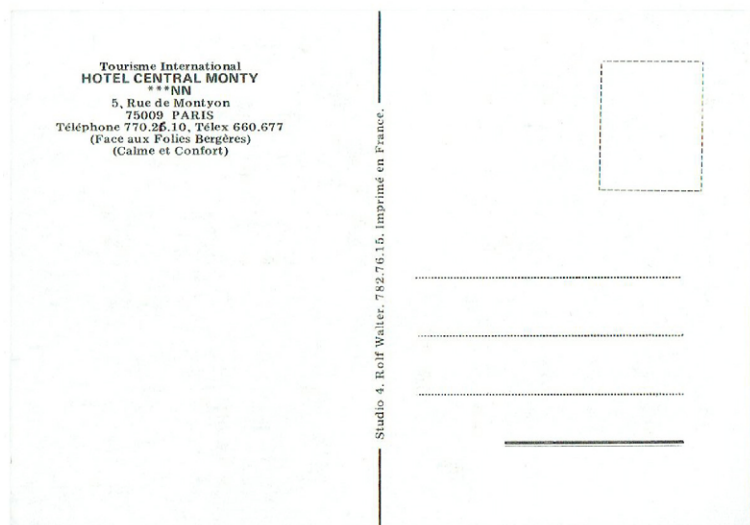
Paustovski, Passant in Parijs.

HOTEL CENTRAL MONTY EN DE FOLIES BERGERE

door Dr. Raymond Opdenakker

24 mei

Met de rug naar Hôtel Mercure Paris Opéra Faubourg Montmartre heb je inderdaad een prachtig uitzicht op de Folies Bergère. Vanuit zijn hotelkamer in genoemd hotel, wat in 1956 nog 'Central Monty' heette, zal Paustovski ook vaker gekeken hebben naar dit theater, dat hij tevens bezocht heeft. Zoals hij beschreef in *Goudzand* [p. 442] *Het hotel heet Central Monty. Recht tegenover de Folies-Bergère. Een klein familiepension. De eigenares is een mooie, al niet meer zo jonge Parisienne. De portier is een Maleisiër. Mijn kamer. Gladiolen. Rolkussens in plaats van platte kussens. Het gebouw is heel oud. Een piepkleine douche en toilet. Uitzicht op rijen Mansardes.*

Oude postkaart: archief RV

Foto: Raymond Opdenakker

Op de voorgevel van de Folies Bergère prijkt een prachtige art deco plaquette. Kijkend naar de gestileerde danseres die erop staat afgebeeld, denk ik eerst aan Josephine Baker, maar uit enige navorsing blijkt het hier te gaan om de danseres Nina Nickolska, die op deze plaquette door Maurice Picaud [Pico] in 1926 vereeuwigd werd. Toch was het Josephine Baker, een kleurrijke dame, die bijdroeg aan de wereldvermaardheid van de Folies Bergère. Opgegroeid in armoede in Saint Louis in de USA, bedelde ze vanaf haar twaalfde door voor voorbijgangers te dansen. Blijkbaar had ze een talent dat ontdekt werd, want op haar vijftiende trad ze op in het Vaudeville van Saint Louis. Via Broadway werd de weg geopend om in Europa en Zuid-Amerika op te treden.

Uiteindelijk koos ze voor Frankrijk en trad ze op in de Folies Bergère. De huidige eigenaar van Hôtel Mercure Paris Opéra Faubourg Montmartre heeft, als een soort ode aan de dame, het hotel volgehangen met originele foto's van Josephine Baker. Deze zijn door de huidige eigenaar gevonden op de zolder van Kasteel van de Milandes; een kasteel wat ooit aan Josephine Baker toebehoorde. Josephine Baker bleek niet alleen een getalenteerd danseres te zijn, maar daarnaast ook een actrice en een begenadigde zangeres, zoals ik kan zien en beluisteren op youtube. Tevens zette ze zich ten tijde van haar leven in voor de rechten van de gekleurde bevolking in de USA, en liep ze in 1963 mee in de 'March on Washington' van Martin Luther King, waar ze overigens tevens de enige vrouwelijke spreekster was. Folies Bergère droeg haar op handen, en op youtube zijn nog enkele korte fragmenten te zien van haar optredens in dit theater, soms slechts getooid in een bananenrokje.

Foto: Raymond Opendakker

Naast Josephine Baker gaf de Folies Bergère ook ruimte aan getalenteerde Russische emigreés, die ‘en masse’ de Russische revolutie en daaropvolgende burgeroorlog ontvlucht waren en in Parijs een nieuw ‘thuis’ poogden te vinden.

In haar onlangs verschenen boek *After the Romanovs* schrijft Helen Rappaport [2022] kort over de Folies Bergère als de plek ‘waar enige dansers van de Ballet Russes optraden in Madame Komarova’s cancan groep’ [blz. 167].

Folies Bergère is daarnaast vereeuwigd in een beroemd schilderij van Edouard Manet, *Een bar in de Folies- Bergère* uit 1882. Ooit in Zaltbommel getrouwd met de Nederlandse pianiste Suzanne Leenhoff, wier levens prachtig beschreven zijn in het boek *Suzanne en Edouard Manet* van Thera Coppens [2014], liggen beiden nu in een familiegraf op begraafplaats Passy te Parijs. Ook dit graf ging niet aan ons, ‘Parijs-reizigers’ van de Paustovski vereniging, voorbij.

30 november 2021 Bijzetting van Josephine Baker in het Panthéon
Foto: The New York Times

HET PANTHÉON door Ria Verbergt

24 mei

Konstantin Paustovski bezocht het Panthéon in 1956.

Voor de iets oudere Nederlanders en Belgen was het Panthéon meestal een verplicht onderdeel van de schoolreis naar Parijs en daar bleef het bij. Het pompeuze gebouw staat niet meteen bovenaan op het verlanglijstje.

Meermaals leidde ‘in de voetsporen van Paustovski lopen’ tot onverwachte verrassingen. Ook nu.

In 2019 geeft president Emmanuel Macron de officiële opdracht - de eerste sinds 1924 voor het Panthéon - aan de Duitse beeldend kunstenaar Anselm Kiefer en de componist Pascal Dusapin, half Elzasser half Lothariër, om het boek *Ceux de 14* van Maurice Genevoix te vertalen in hedendaagse kunst. Op 11 november 2020 zal de schrijver worden bijgezet in het Panthéon, en met hem - in gedachten - de duizenden wapenbroeders en -zusters uit de Grote Oorlog wiens gruwelijke, realistische getuigenissen hij bundelde in zijn boek uit 1949.

Maandenlang reisde Kiefer niet alleen door het werk van Genevoix maar ook door literatuur van Ernst Jünger, Paul Célan en Arthur Rimbaud.

Zes monumentale glazen kasten als mausoleum en twee doeken zijn erg beklijvend voor de toeschouwer. Overblijfselen van het dagelijks leven in de oorlog: kleren, prikkeldraad, fietsen, bloemen verloren in de modder, korenaren, boeken, ... in dialoog met de heroïsche muurschilderingen van deze neoclassicistische tempel.

Van bij het begin was het duidelijk dat Kiefer en Dusapin niet zouden samenwerken aan één oeuvre, maar zij aan zij. De compositie *In Nomine Lucis* zweeft als het ware boven de apocalyptische taferelen.

Qu'est-ce que nous sommes...

Foto: Ria Verbergt

Bij het schrijven van zijn partituur moest Pascal Dusapin rekening houden met de nagalmtijd van meer dan zeven seconden in het Panthéon. Lange klanken, langzame impulsen en een reeks moduli die tot in het oneindige kunnen worden gecombineerd maken dat de liederen -in het Latijn, taal van herinneringen- weerklinken alsof de stenen zingen.

Als hommage aan de één miljoen vierhonderdtweëntigduizend zehonderddrieënzeventig 'morts pour la France' worden vijftienduizend namen van mannen en vrouwen, Fransen, Afrikanen, Arabieren als een litanie en vredesboodschap voorgelezen.

Door hedendaagse kunst aan de rustplaats van grote mannen des vaderlands [*Aux grands hommes la patrie reconnaissante*] toe te voegen, wordt het Panthéon verankerd in onze tijd.

[R]: Celles de 14 - Ceux de 14

[L]: Bataillon

Foto's: Ria Verbergt

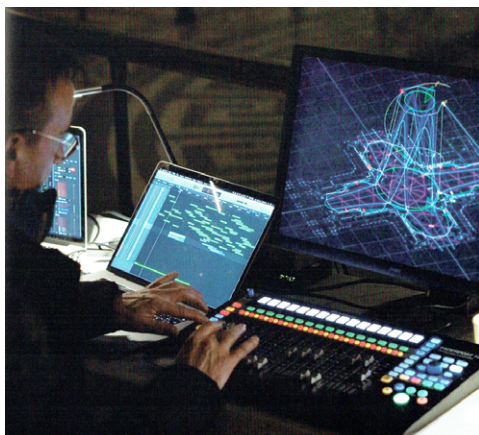
Wat hiertoe ook bijdraagt is het feit dat op 30 november 2021 **Josephine Baker**, als Franse nationale heldin, werd bijgezet in de crypte. Ze is de zesde én de eerste zwarte vrouw die hier rust tussen zowat 80 belangrijke mannen. Baker werkte tijdens WOII eerst voor het Rode Kruis en daarna in het verzet. Hiervoor werd ze onderscheiden met het Legioen van Eer, de hoogste Franse orde van verdienste.

De eerste vrouw die de eer te beurt viel in 1907 was Sophie Berthelot. De familie van Marcellin Berthelot, politiker en chemicus die enkele dagen na zijn vrouw overleed, accepteerde zijn bijzetting in het Panthéon slechts op voorwaarde dat man en vrouw naast elkaar werden begraven. Het was **Marie Curie** die in 1995 uit 'eigen verdienste' werd bijgezet.

In 2015 besliste François Hollande dat er meer 'grote vrouwen' uit de Franse geschiedenis moesten overgebracht worden naar het Panthéon, zoals bvb. **Simonne Veil** in 2018.

Van 20 juni tot 30 oktober 2022 is er een installatie van **Ann Veronica Janssens** te bekijken. Deze kunstenaar experimenteert vooral met nevel, lichteffecten, kleuren en optisch bedrog.

<https://www.youtube.com/watch?v=AX-wg9pILgQ>

Controle van het ruimtelijk model van het geluidskunstwerk In Nomine Lucis in het Panthéon, IanniX, Holophonix

Foto: Editions du Régard

Landschap met een rijtuig en een trein,
juni 1890

Tot 1941 in de collectie van I.A. Morozov
Huidige locatie Poesjkin museum, Moskou

BIJ DE GRAFTOMBES VAN VINCENT EN THEO VAN GOGH

uit brief 886
voorgelezen door Greet Vanhassel

25 mei

Auvers-sur-Oise, 11/12 juni 1890, aan zijn zuster Willemijn van Gogh

[...]

Verleden zondag heb ik bezoek gehad van Theo en zijn gezin, ik vind het heel aangenaam minder ver van hen verwijderd te zijn. De laatste dagen werk ik veel en snel; op die wijze probeer ik het wanhopig snelle voorbijgaan van de dingen in het moderne leven uit te drukken.

Gisteren heb ik in de regen een uitgestrekt landschap geschilderd, waarop men vanop een hoogte onafzienbare velden ontwaart, verschillende soorten groen, een donkergroen aardappelveld, tussen de regelmatige vlakken vette, violette aarde, een wit bloeiend bonenveld opzij, een roze bloeiend klaverveld met het figuurtje van een maaier, een veld met rossig lang, gerijpt gras, verder korenvelden, populieren, een laatste rij blauwe heuvels aan de horizon aan de voet waarvan een trein voorbijgaat die tegen het groen een eindeloze streep witte rook achter zich laat. Een fijne regen trekt blauwe of grijze lijnen over het geheel.

Er is nog een ander landschap met een wijngaard en weiden op de voorgrond en de daken van het dorp erachter.

En nog een, met niets dan een groen korenveld dat zich uitstrekt tot aan een witte villa omringd met een witte muur, met een enkele boom.

Het portret van meneer Gachet dat ik gemaakt heb, heeft een uitdrukking van zwaarmoedigheid die vaak degenen die het doek zien, als een grimas zou kunnen voorkomen. En toch is dat het wat men zou moeten schilderen, omdat men zich daardoor bewust kan worden hoezeer er, in vergelijking met de rustige portretten van het verleden, in de huidige koppen expressie en hartstocht is, als van een afwachten en van een kreet. Triest, maar zacht, helder en intelligent, zo zou men vele portretten moeten maken.

[...]

WLADIMIR SKOURATOFF POUSENKO

door Carin Cuijpers
26 mei

Donderdag 26 mei gaan wij s' ochtends, na het ontbijt in ons hotel, met de bus en metro naar een buitenwijk ongeveer 25 kilometer ten zuiden van Parijs, te weten Sainte-Geneviève-des-Bois.

Specifiek zijn wij als groep gericht op de Russische begraafplaats in Sainte-Geneviève-des-Bois, een deel van de cimetière de Liers. Deze begraafplaats [cimetière de Liers] is tot stand gekomen door middel van een besluit van het stadsbestuur op 8 februari 1879. De geschiedenis van de Russische begraafplaats, dus een deel van de begraafplaats van Liers, begint bij het nabij gelegen Château de la Cossonnerie. Dit is een in de negentiende eeuw vergroot hoofdgebouw van een uit de achttiende eeuw stammende boerderij. Hier vestigden zich in 1926 witte emigranten die Rusland, de Sovjet Unie, na de Oktoberrevolutie van 1917 hadden verlaten. Korte tijd later werd het gebouw door Dorothy Wyndham Paget [1905–1960] verworven, die door middel van de vorstenfamilie Meschtschorski op lot en levensomstandigheden van de emigranten opmerkzaam was gemaakt. Paget richtte in het Château een verzorgingshuis in voor Russische emigranten. Vervolgens werd een deel van de sinds 1879 bestaande begraafplaats erbij gekocht. De eerste gestorven emigrant werd hier in 1927 begraven. Vanaf 1929 vinden hier regelmatig bijzettingen plaats.

[R]: Grafsteen Georges Gazdanov

[L]: Iconostase Église de la Dormition-de-la-Mère-de-Dieu

In 1938–39 heeft Albert Benois de Église de la Dormition-de-la-Mère-de-Dieu ontworpen die op het grondgebied van de begraafplaats ligt. De kerk is gebouwd in de stijl van de Novgorod kerken uit de vijftiende en zestiende eeuw. Op zoek was ik met name naar de graven van Teffi, Mathilde Kschessinska [van de film *Mathilde*], Noerejev, Gazdanov, Hippus en Tarkovski. Toen ik bij de laatste aankwam zag ik aan de rechterkant hiervan het graf van een danser en choreograaf. Als balletliefhebber trok dit direct mijn aandacht. De naam op het graf echter, te weten Wladimir Skouratoff Pousenko, deed bij mij geen enkel belletje rinkelen. Toch was mijn belangstelling gewekt. ‘Vanavond op de kamer zoek ik via internet wel uit of er iets meer over deze danser en choreograaf is te vinden’, dacht ik. En inderdaad dat was er.

Wladimir werd in Parijs geboren op 22 maart 1925 uit ouders die Russische emigranten waren. De naam bij zijn geboorte was Voldemar Pousenko, de naam van zijn Oekraïense vader. In het begin van zijn carrière dacht hij dat deze naam te hard zou klinken, en hij veranderde hem in Skouratoff, [de naam] van een overgrootmoeder, met “Volodia” – welke hij bijzonder mocht, als een voornaam. Leermeesters zowel in de zin van dansleraar als in de zin van invloedrijke personen waren onder andere Olga Preobrajenska, Serge Lifar, beiden ook begraven op de Sainte-Geneviève-des-Bois, Alexandre Volinine, die een partner van Anna Pavlova was geweest, en Poland Petit.

Wladimir Skouratoff met zijn eerste dansleraar Olga Preobrajenska.

Foto: website

Tombe van Wladimir Skouratoff
Foto: Carin Cuijpers

Als danser wordt hij beschreven als “dansende in de grote traditionele stijl van de danseur noble en zijnde een uitmuntende partner”. Hij heeft onder andere gedanst met Chauvire, Toumanova, Markova, Jeanmaire, Moreau, Ferri en vele andere grote ballerina’s. Na zijn bijzondere carrière als danser in Parijs en Londen, wordt Wladimir Skouratoff in 1970 aangenomen bij het Bordeaux’ Grand Théâtre als maître de ballet en choreograaf. Hij blijft deze functies tot 1990 vervullen. Als choreograaf en maître de ballet was zijn belangrijkste taak “een balletgezelschap te vormen in lijn met de grote Franse-Russische” traditie in het ballet, waarvan de invloed van zijn voorganger Marius Petipa een onmisbaar onderdeel was”.

Wladimir Skouratoff stierf in Léognan, in de buurt van Bordeaux op maandag 8 april 2013. “Hij was 88, en hij- de laatste erfgenaam van de grote Russisch Franse traditie- stierf in dezelfde stilte en eenvoud waarin hij altijd had geleefd...zijn herinnering, gedachte, zal altijd voortleven in de harten van diegenen die hem bewonderden, zijn vrienden, collega’s en studenten van over de hele wereld. Hij rust nu op de *Carré des cadets* van de Sainte Geneviève des Bois begraafplaats in Parijs, waar hij werd geboren, niet ver van zijn broer Léon en zijn moeder”, aldus de website gewijd aan deze danser en choreograaf.

Als eerbetoon aan deze danser en choreograaf hebben twee voormalige studenten en leden van het Grand Théâtre de Bordeaux, Fabienne Delorme en Fabrice Mineau, hun balletschool in Montpellier in 2006 omgedoopt in *Studio Wladimir Skouratoff*.

Meer informatie en mooie foto’s van deze danser en choreograaf op <http://skouratoff.com> of in het boek “*Skouratoff, la vie pour la danse*”.

Uit het schetsboek van Gijs Geertzen

MAISON DE BALZAC

door Mieke Jansen

27 mei

De geschiedenis van huizen is soms boeiender dan het leven van de mensen. Huizen leven langer dan mensen en zijn soms getuigen van verschillende generaties.

[...] Ik ben ervan overtuigd dat, wanneer men de geschiedenis van een huis in zijn geheel zou reconstrueren, het leven van alle bewoners zou nagaan, hun karakters zou trachten te doorgronden, en de gebeurtenissen zou beschrijven die in dit huis hadden plaats gevonden, er een sociale roman zou ontstaan die misschien belangrijker was dan de romans van Balzac. Bovendien komen er in het leven van ieder huis veel bestaande voorwerpen voor die ook een respectabele leeftijd hebben bereikt, grote reizen hebben gemaakt en heel wat hebben gezien. ^[1]

[1] Konstantin Paustovskij • Begin van een onbekend tijdperk. Herinneringen aan de Russische revolutie. • VII Studiemateriaal ter bestudering van de geschiedenis van de Moskouse herenhuizen. blz. 95 *Privé-domein nr. 5* [Amsterdam 1967]

Vertaling Wim Hartog

De Franse schrijver Honoré de Balzac huurde in de jaren 1840-1847 de bovenste etage van een huis, gelegen tegen een heuvel in Passy nabij Parijs. In 1860 werd het dorp geannexeerd en zo ligt het huis nu in een deftige Parijse wijk. Opgravingen in 2002 toonden aan dat in de heuvels onder dit huis in de late middeleeuwen holbewoners leefden – een nieuwe dimensie in de sociale roman die Paustovski zich voorstelde. In de jaren dat Balzac hier woonde, werkte hij aan *La Comédie humaine* en corrigeerde hij eindeloos veel drukproeven. Hij deelde de etage met zijn huishoudster en minnares, Louise Breugniol. In 1949 werd het pand gemeentelijk museum.

D'après Rodin / Balzac, 2010
Pierre Buraglio

Paustovski was een bewonderaar van Balzac, al in zijn gymnasiumtijd in Kiev las hij onder meer *Eugénie Grandet*. Dat was mede te danken aan de gele boekjes van de 'Universele Bibliotheek', die destijds voor 20 kopeken werken van grote Westerse schrijvers uit de 19de eeuw binnen het bereik van scholieren brachten. In 1962 bezocht Paustovski het Maison de Balzac. In zijn voetsporen kwamen daar zestig jaar later elf VKP-leden op bezoek, en dat was zeer de moeite waard, inclusief de tijdelijke tentoonstelling 'Buraglio á l'épreuve de Balzac'.

Het huis werd na renovatie, herinrichting en uitbreiding in 2018 heropend. De keuken, eerder receptie van het museum, pronkt weer in originele staat. De tuin werd opnieuw aangelegd, met veel inheemse bloeiende planten en fruitbomen. Hier kunnen bezoekers rustig op een bankje zitten, zelfs met uitzicht op de Eiffeltoren. In deze tuin misten we het deskundig commentaar van Pieter Slim. In het huis dragen blow-ups van handschriften, toelichtende teksten, schilderijen, tekeningen, prenten en allerlei voorwerpen bij aan de sfeer en kennis van Balzacs leven en werk.

Onder de voorwerpen zien we zijn koffiekkan en theeketel, zijn ‘magische’ wandelstok met turkoois en een ander met een aapje, zijn forse zetel en kleine werktafel. Stel je deze tafel voor met vellen papier, een inktpot en ganzenveer, kandelaar en koffiekop. Balzac was gehecht aan dit meubelstuk “dat mijn gedachten, mijn zorgen, mijn ellende, mijn nood, mijn vreugden, alles zal hebben gezien.” Echt nabij komt Balzac met het [duplicaat van een] fotoportret uit 1842, waarvoor hij huiselijk poseerde met open hemd en bretels. Het is een daguerreotypie door Louis-Auguste Bisson. Die techniek was nog maar enkele jaren eerder door Louis Daguerre wereldkundig gemaakt.

Sinds 1971 bevat de begane grond van het huis een bibliotheek met manuscripten van de auteur, originele en volgende edities, illustraties, boeken met annotaties en gesigneerd door Balzac, boeken gewijd aan Balzac en andere boeken en tijdschriften uit die periode. Rijen en rijen bewerkte houtblokken hangen aan de wanden en tonen zo de illustraties van Balzacs romans in spiegelbeeld.

Balzac wilde volgens het voorwoord bij *Le Comédie Humaine* de historicus van zijn tijd, de secretaris van de geschiedenis zijn. Dat is in zekere zin ook wat Paustovski voorstond met zijn *Verhaal van een leven*. In *De gouden roos* laat Paustovski zijn literaire herinneringen voorafgaan door twee citaten. Het tweede is van Balzac, op deze plaats op te vatten als motto of aansporing van Paustovski: “Men moet altijd naar schoonheid streven”.

Het laatste kunstwerk dat Louise Bourgeois maakte voor haar dood op 31 mei 2010 was in opdracht van Yves Gagneux, directeur van Maison de Balzac.

Hij zag in 2008 in het Centre Pompidou een tafel met daarop Le Père Goriot en Eugénie Grandet, een selectie uit ‘de ideale bibliotheek’ van Louise Bourgeois. Hij nam contact met haar op.

Bourgeois stierf enkele maanden voor de opening van de mooie tentoonstelling in Maison de Balzac.

Foto's: Ria Verbergt

<https://thegazeofparisienne.com/2015/09/20/louise-bourgeois-i-eugenie-grandet-maison-de-balzac/>

CIMETIÈRE DE PASSY

door Greet Vanhassel

27 mei

De begraafplaats van Passy ligt in het centrum van Parijs, aan het Trocadero, in de schaduw van de Eiffeltoren, een oase van rust in de woelige stad. Het is een van de kleinste ommuurde begraafplaatsen. Het werd de laatste rustplaats van een hele plejade van kunstenaars [Edouard Manet, Marie Bashkirtseff], componisten [Gabriel Fauré, Claude Debussy], acteurs en actrices [Fernandel], schrijvers, staatslieden. Muslims, joden, christenen en vrijzinnigen liggen er zij aan zij. De grafmonumenten zijn vaak indrukwekkend.

[L]: Cimetière de Passy
[R]: Greet leest het fragment uit
Goudzand

Foto's: Ria Verbergt

Wij zochten daar het mausoleum van Marie Bashkirtseff en het graf van Claude Debussy. Voor beiden is er een link met Paustovski.

In een brief aan zijn eerste vrouw Jekaterina Zagorskaja van 12 januari 1916 uit Moskou beschrijft Paustovski op lyrische wijze de gevoelens die de muziek van Debussy bij hem oproept [*Goudzand* blz. 63].

De verwijzing naar Marie Bashkirtseff vinden we in Paustovski's schets *Een sinds lang gepland boek* [*De gouden roos*, blz. 219]. Hij geeft daar een wel erg romantische interpretatie van de correspondentie tussen haar en Guy de Maupassant [terug te vinden in de uitgave van Maries dagboek, zie verder].

Verder is er een verwijzing in de memoires van Jelizaveta [Ljolja] Lyzhina, de laatste jonge muze van Paustovski:

In het Russisch Museum had Paustovski een lievelingsschilderij, namelijk Meisje met paraplu van M. Basjkirtseva.

En verder in E. Lyzhina, *Herinneringen aan niet-gepubliceerde brieven. Deel 1, Petersburg*

Konstantin Georgiëvitsj zocht het schilderij Het meisje met de paraplu van Maria Basjkirtseva. Hij wilde het mij tonen. Eindelijk stonden we voor het schilderij. Een grappig meisje met warrige haren keek ons aan. Konstantin Georgiëvitsj was dol op dat schilderij en was blij dat we het hadden gevonden. Hij vroeg me of ik het dagboek van Maria Basjkirtseva had gelezen; ik zei van niet. Konstantin Georgiëvitsj zei dat ik het beslist moest zoeken en lezen. Daarna vroeg hij nog of ik, elke keer dat ik in het Russisch museum zou komen, naar Het meisje met de paraplu toe zou gaan en haar zijn groeten zou overmaken. Hij zei dat net zo oprecht en ernstig of het over een levende persoon ging die hij vroeg niet te vergeten en te bezoeken.

Marie Bashkirtseff werd geboren in 1858 in een rijke adellijke familie in het Russische keizerrijk, Oekraïne, bij Poltava en overleed op 26-jarige leeftijd in Parijs aan tbc. Ze liet opmerkelijke werken achter [*De Ontmoeting* in Musée d'Orsay, *Het regenscherm* of *Het meisje met de paraplu* in het Poesjkinmuseum in Petersburg *Portret van de vrouw van Paul Bashkirtseff* in het Rijksmuseum in Amsterdam en nog meer werk in Nice].

Portret van de vrouw van Paul
Bashkirtseff, 1884

Uit het boek van Colette Cosnier
M.B. Un portret sans retouches, blz. 74

Haar moeder verliet haar echtgenoot toen Marie 2 was. Ze reisde met haar moeder en verwanten door Europa en vestigden zich uiteindelijk in Parijs.

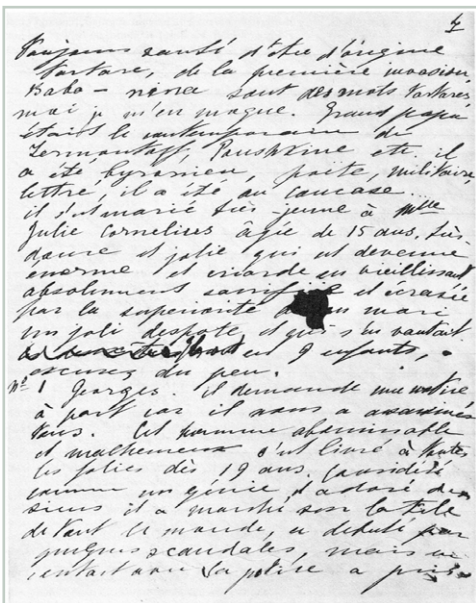
Marie had muzikaal talent en wilde aanvankelijk zangeres worden; door ziekte verloor ze haar stem. Ze besluit dan zich op de beeldende kunsten te gooien, studeert in Parijs aan Académie Julian [de enige waar vrouwen in die tijd konden studeren; ze had medestudenten uit heel Europa]. Ze nam ook deel aan het intellectuele leven in Parijs, met name was ze actief in de feministische beweging en schreef onder de naam Pauline Orrel verschillende artikels voor *La Citoyenne*, het tijdschrift van Hubertine Auclert, een van de grote feministen naast Marie Deraignes [oprichter eerste gemengde vrijmetselaarsloge samen met Georges Martin].

Verder is Bashkirtseff bekend om haar dagboeken [*Waarom zou ik liegen*, Privé-domein nr. 215 Arbeiderspers, 1997]. Ze begon eraan rond haar dertiende. Het dagboek doet erg modern aan, het is wars van contemplatie en mystiek; we zien een psychologisch portret van een jonge, begaafde geest die het allemaal maar zelf uit moest zoeken. Van haar familie kwam geen enkele intellectuele of artistieke stimulus: men was wel dol op haar maar corrigeerde haar niet. Ze moest haar studies zelf in de hand nemen. Ze las veel en had privéleraren. Ze was ambitieus en ijdel maar had geen verwante zielen die haar weerwerk konden geven in al haar twijfels bij haar zelfobservatie. Haar spitante correspondentie met Maupassant moeten we wellicht in dat kader plaatsen.

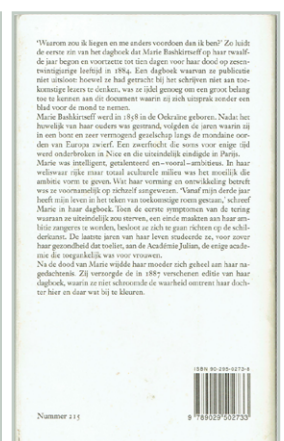
We zien in het dagboek haar volwassenwordingsproces, het verslag van de strijd tegen de grenzen waar ze in haar tijd als jonge vrouw met ambities tegenaan liep én tegen haar ziekte; maar het is ook een document over het leven van de Europese bourgeoisie in de 19de eeuw. Een steeds weerkerend thema is de betrachting om beroemd te worden, iets na te laten, die wordt gevoeld door haar besef dat ze ziek is en jong kan sterven. Ze schrijft: *Als ik niet jong sterf hoop ik te leven als een groot kunstenaar; maar als ik jong sterf dan wil ik dat mijn dagboek, dat in ieder geval interessant zal zijn, uitgegeven wordt.* Als de diagnose 'tering' er is wordt ze wanhopig door het besef dat ze de kans niet zal krijgen om te tonen wat ze werkelijk kan.

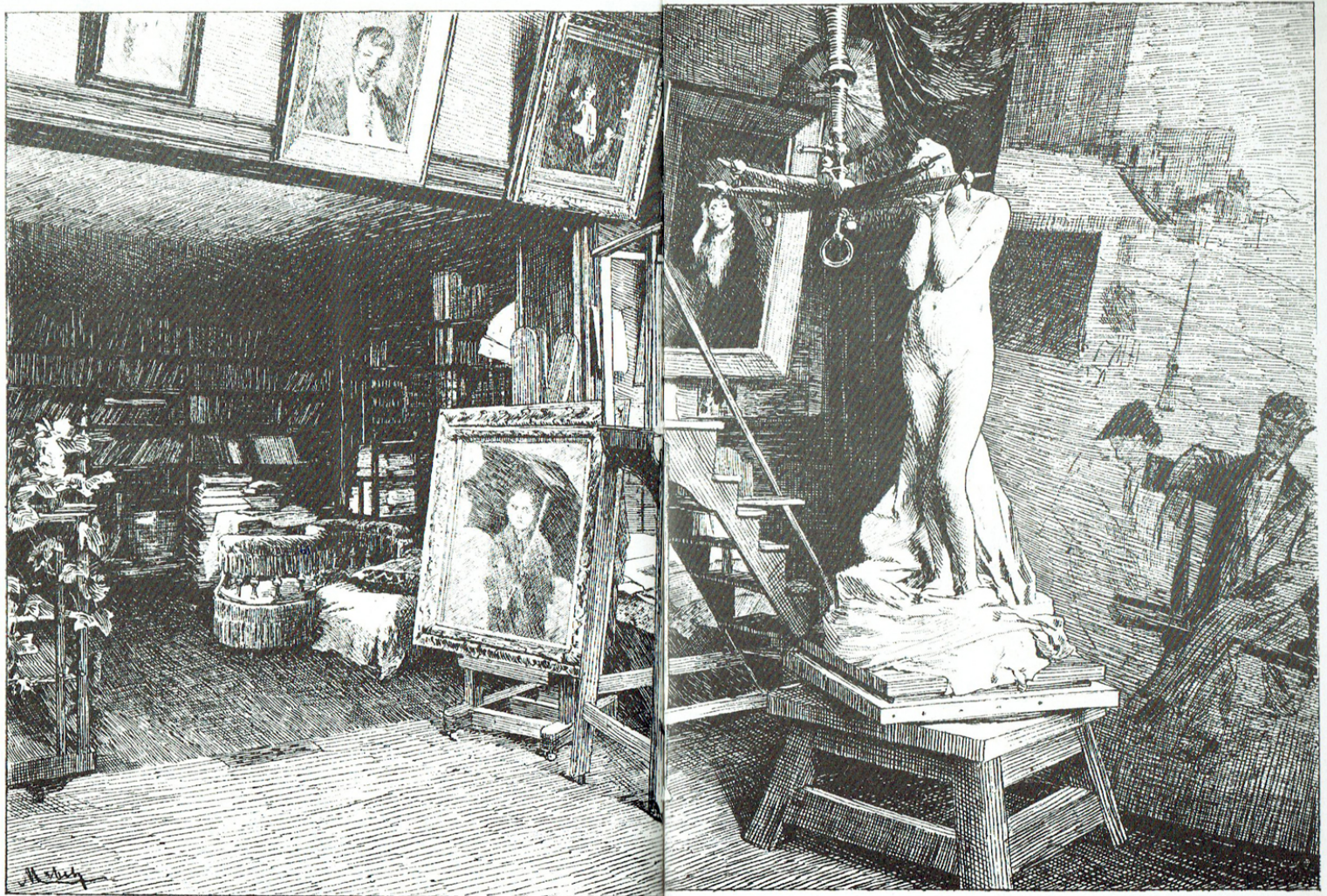
Het dagboek werd voor het eerst uitgegeven in 1887 en had meteen succes. Toen het originele manuscript werd herontdekt in de Bibliothèque nationale in Parijs bleek dat Maries moeder een flinke hoeveelheid materiaal dat niet zo flatterend was voor de familie weg had gecensureerd. Ook het onstuimige karakter, passages over haar liefdesleven, haar politieke belangstelling zijn eruit verdwenen. De Franse schrijfster Colette Cosnier was de eerste die het materiaal bestudeerde voor haar boek *M.B. Un portrait sans retouches*. In 1991 verscheen in Parijs het volledige dagboek in 16 volumes.

Op het einde van haar leven raakte Bashkirtseff bevriend met Jules Bastien-Lepage, die ze erg bewonderde om zijn realisme. Beide artiesten overlijden kort na elkaar in 1884; Emile Bastien-Lepage, broer van Jules, ontwierp haar grafmonument, een replica van haar studio, beschermd monument op Passy.

Uit het boek van Colette Cosnier
M.B. Un portret sans retouches, blz. 25,
een bladzijde uit het manuscript,
voorwoord uit 1884

ATELIER DE Mlle BASHKIRTSEFF

Uit het boek van Colette Cosnier
M.B. Un portret sans retouches,
laatste blz.

DAGBOEKFRAGMENT uit 1884

Dinsdag 11 maart. - Het regent. Dat is het niet alleen... maar ik ben er slecht aan toe... het is allemaal zo onrechtvaardig. De hemel pijnigt me...

Nu ja, ik ben nog op een leeftijd dat alles je in een roes brengt, zelfs sterven.

Ik heb het gevoel dat niemand zoveel houdt van *alles* als ik: kunst, muziek, schilderen, boeken, uitgaan, japonnen, luxe, rumoer, rust, lachen, treurigheid, weemoedigheid, scherts, liefde, koude, zon; alle seizoenen, alle weersomstandigheden, de vredige vlakten in Rusland en de bergen rond Napels; de sneeuw in de winter, de regens in de herfst, het voorjaar met zijn grillen, de kalme zomerdagen en de mooie nachten met flonkerende sterren... Op alles ben ik dol en van alles geniet ik. Alles doet zich aan me voor als interessant of subliem; ik zou alles willen zien, alles willen hebben, alles in mijn armen sluiten, met alles willen versmelten en dan sterven, omdat dat nu eenmaal onvermijdelijk is, over twee jaar of over dertig jaar. In extase sterven om dit laatste mysterie te ervaren, dit einde van alles, of dit bovenaards begin.

Deze universele liefde is niet de sensatie van iemand die aan tering lijdt. Ik ben altijd zo geweest en ik herinner me dat ik precies tien jaar geleden schreef, na de bekoringen van de verschillende seizoenen te hebben opgesomd: 'Kiezen zou nutteloos zijn, alle seizoenen zijn mooi, het hele jaar, het hele leven.

Ik wil *alles*. Met wat *overschiet* neem ik geen genoegen.

Ik heb de natuur nodig, vergeleken bij haar is alles armzalig.

Van alles in het leven, kortom, houd ik, ik vind alles leuk, en hoewel ik geluk verlang, ben ik gelukkig wanneer ik me ellendig voel. Mijn lichaam huilt en schreeuwt, maar iets wat boven mij staat scheidt er vreugde in te leven, ondanks alles!”

De bovenste beste T.Robert-Fleury heeft hier vanavond gedineerd. Hij zegt dat mijn jochies veel hebben gewonnen en dat het al met al werkelijk een goed schilderij is dat niet onopgemerkt zal blijven op de Salon.

Ik vergeet nog te zeggen dat mijn jochies de titel *Un meeting* hebben gekregen.

Un meeting of De ontmoeting, 1884
Musée d'Orsay, Parijs

Uit *Waarom zou ik liegen*

Gekozen, vertaald en van een nawoord voorzien door Marianne Kaas

PAUSTOVSKI, PASSANT IN PARIJS

dinsdag 4 - zaterdag 8 oktober
2022

- Er wordt een tweede uitstap naar Parijs georganiseerd volgens het programma uit de publicatie.
- Uit de trip in mei leerde het reiscomité dat een groepje van 12 reizigers ideaal is om door Parijs te wandelen, samen het openbaar vervoer te nemen om op uitstap te gaan of om te reserveren voor lunch en diner.
- Het is belangrijk om snel te kunnen reserveren in het hotel en op de Thalys.
- Wie interesse heeft in deze uitstap laat het zo spoedig mogelijk weten, bij voorkeur voor half juli via reizen@paustovski.org
- We hanteren de volgorde van de aanmeldingen.
- De nodige informatie - prijs, vertrekuren, opstapplaatsen, gedetailleerd programma, enz. - wordt dan aansluitend doorgestuurd.
We opteren voor Hotel Aston, Cité Bergère 12, 75009 Parijs
- De definitieve inschrijvingen volgen dan eind juli.

Ingezonden

Boeken

- naar Paustovski: *Het stalen ringetje*

Uitgeverij Urbi et Orbi, 2022, illustraties Kirill Zemstov, hardcover, 35 blz. € 15,00

te bestellen via herwig.deweerd@icloud.com

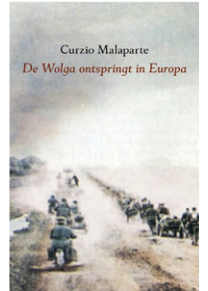
Paustovski schreef uitgebreid over de gruwelen van de oorlog. Gelukkig overleeft bij hem het geloof in de goedheid van de mens en triomfeert de hoop dat moed, schoonheid en wijsheid het zullen halen van het kwade en het pessimisme. Zo ook in het verhaal van opa Koezma en zijn kleindochter Varjoesja.

- Curzio Malaparte: *De Wolga ontspringt in Europa.*

Uitgeverij Koppertnik, Vertaling Fred Reurs, 2022, paperback, 288 blz. € 25,50

De Italiaanse schrijver en oorlogscorrespondent versloeg van 1941 tot 1943 de oorlog tegen de Sovjet-Unie en raakte geleidelijk aan onder de indruk van de Russen.

- Catherine Belton: *De mannen van Poetin.*

Prometheus, 2022, paperback, € 27,50, 2022, 608 blz. ISBN 9789044651799

De britse onderzoeksjournaliste schreef een onthullend boek over een groep ex-KGB'ers uit Leningrad, die als een maffiabende Rusland regeert...

- Stephen Graham: *Het geluk van de wandelaar.*

Vertaling Paul van der Lecq, Uitgeverij Oevers, 2022, 240 blz. € 21 ISBN 9789492068866

Graham [1884-1975] wandelt over de Kaukasus van Archangelsk naar Moskou en vervolgens naar Constantinopel. Het boek werd voor het eerst gepubliceerd in 1926 maar het leest nog bijzonder fris.

- Claudia Heinermann: *Siberian Exiles part 3: The story of Marju and the legacy of the Atomic Gulag.*

Tekst en foto's: Claudia Heinerman, 2022, hardcover, 520 blz. € 75, oplage 750 ex. Te bestellen via siberianexiles.com ISBN 9789081408943

Fotograaf Claudia Heinermann werkt aan een trilogie over de deportatie van inwoners van de Baltische Staten naar Siberië onder het Sovjetregime.

In het derde deel volgt de fotograaf Marju, een Estlandse, gedeporteerde vrouw. Dit brengt haar naar een nucleaire testsite aan het begin van de Koude Oorlog.

Deel 2 verschijnt in 2023.

- Pieter Waterdrinker: *Biecht aan mijn vrouw*
Nijgh & van Ditmar, 2022, hardcover, 288 blz. € 23,99
ISBN 9789038811376

In het voorjaar van het roerige jaar 2020 verruilden Pieter Waterdrinker, zijn vrouw en drie poezen hun appartement in Sint Petersburg voor een tijdelijk onderkomen in de Franse Tarn. Een sleutelroman met de nodige zelfspot.

- Koenraad Tinel: *Tinel tekent Babel & Singer*
Oogachtend, 2022, hardcover, 184 blz. € 35,00
ISBN 9789492672551

Koenraad Tinel vangt de verhalen van de twee literaire grootheden in nu eens tedere, dan weer furieuze, fragiele en vleselijke trekken. *Tinel tekent Babel & Singer*, tussen val en verbeelding, het verglijden en het onvergetelijke...

- Emmanuel Waegemans: *De Russische Krim. Geschiedenis van een betwist schiereiland.*

Davidfonds, 2022, paperback, 139 blz. € 24,95
ISBN 9789022339091

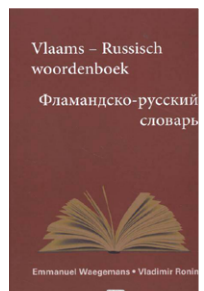
Emmanuel Waegemans vertelt de ingewikkelde geschiedenis van dit exotische en zuidelijke stukje Rusland, de Méditerranée van de Zwarte Zee, en legt uit waarom het voor de Russen zo belangrijk is én zoveel emoties oproept.

- Emmanuel Waegemans en Vladimir Ronin: *Vlaams - Russisch Woordenboek.*

Benerus, 2020, hardcover, 257 blz. € 24,95
ISBN 9789464073317

Ca. 2200 woorden en uitdrukkingen uit officiële, administratieve, gerechtelijke en politieke terminologie, termen uit het alledaagse leven, taal van het sociale leven en plastische taal van menselijke gevoelens.

L i n k s

- <http://www.benerus.be/cms/wp-content/uploads/BIBLIOGRAFIE-vertaalde-Russische-literatuur-2022.pdf>

De geactualiseerde bibliografie, samengesteld door Emmanuel Waegemans, Huub Severiens en Cees Willemsen is te raadplegen.

- <https://www.universiteitleiden.nl/dossiers/wij-zijn-geesteswetenschappen/podcasts/de-wereld-van-geesteswetenschappen>

Een achtdelige podcast Russische Literatuur van Otto Boele, Universitair hoofddocent Russische film en literatuur aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Mooie en smeuge verhalen voor wie tijd heeft.

UIT ONS ARCHIEF

Cover van de infobrochure die het Literair Museum Centrum K.G. Paustovski maakte voor het internationaal tentoonstellingsproject Fleeting Paris.

De realisatie is er echter nooit gekomen.

Ook uw gewaardeerde mededelingen en reacties zijn welkom via redactie@paustovski.org

MIS NIETS: Vergeet niet af en toe in de SPAM of JUNK van uw mailbox te kijken. Sommige leden melden ons dat er vaak berichten van onze vereniging in terecht komen.

Colofon

- De wereld van Konstantin Paustovski is een uitgave van en voor leden van de Vereniging Konstantin Paustovski.
- De vereniging stelt zich o.m. ten doel het werk van Paustovski breed onder de aandacht te brengen.

Redactie

Ria Verbergt / Netty van Rotterdam / Greet Vanhassel

Redactie-adres

Desguinlei 64, 2018 Antwerpen • redactie@paustovski.org